

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

School Administration in Accordance with the Sufficiency Economy Philosophy in
Schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2

กาญจนาภรณ์ เผือกผ่อง^{*1}, จุฑารัตน์ นรินทร² และธัญญา ธรรมศโสมณ³

“Chanchanaporn Paungpong^{*1}, Jutharat Nirundorn² and Thansaya Thassopon³

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

*ผู้พิมพ์หลัก e-mail: jutarat.nir@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในงาน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี

การวิจัยเป็นการวิจัยใช้แบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียน ประชากรที่ใช้ได้ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 1,495 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 306 คน เครื่องมือที่ใช้การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1.) การบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก 2.) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครูและขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป มี 1 ด้าน ที่ไม่แตกต่างกันคือ ด้านการบริหารงบประมาณ

คำสำคัญ: หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประถมศึกษา

ABSTRACT

This objectives of research were: 1) To study the level of the school administration in accordance with the sufficiency economy philosophy in schools under the Nonthaburi primary educational service area office 2 in four aspects, they were academic administration, budget management, personnel management and general management; and 2) To compare the school management in accordance with the sufficiency economy philosophy in schools under the Nonthaburi primary educational service area

office 2. The research was a research using questionnaires classified by the position and size of the school. The population, totaling 1495 teachers in schools under the Nonthaburi primary educational service area office the samples were 306 teachers in schools under the Nonthaburi primary educational service area office 2. The instruments used in this study were five-level rating scales questionnaires. The statistics in the data analysis were percentage, mean, Standard Deviation, One-Way ANOVA and t-test independent.

The research findings were revealed as follows: (1) The school administration in accordance with the sufficiency economy philosophy in schools under the Nonthaburi primary educational service area office 2 in overall and each aspect were at high level; (2) The comparison of teacher opinions classified by job positions and school sizes was found that teachers with different positions had different opinions about school administration in accordance with the sufficiency economy philosophy in schools. Also, teachers in schools with different school sizes had opinions about administration according to the sufficiency economy philosophy in both overall and each aspect with the statistical significance at the level of .05. They were academic management, personnel management and general management. Moreover, the aspect of budget management was found that had no difference.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, Primary Education

บทนำ

สังคมยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งความก้าวหน้าด้านข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพร้อมรับสถานการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (สนั่น สุขเหลือ, 2547: 1) จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสงบสุขต่อการดำรงชีวิต จึงต้องน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เห็นว่าปัจจุบันทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทุกภาคส่วน ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และขยายวงแพร่หลาย ดังปรากฏในมาตรา 78 และมาตรา 83 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ระบุนำให้ภาครัฐสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเป็นองค์รวมโดยกำหนดให้มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งกำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) (ประภาพร สุปัญญา, 2550: 5)

เมื่อ พ.ศ. 2549 รัฐบาลสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงรัฐบาลชุดปัจจุบัน รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-5) ได้นำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” อีกทั้งเป็นแนวทางในการรับมือให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในสังคม ให้กับภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมถึงการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: คำนำ)

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกระทรวงหนึ่งแห่งการพัฒนาคน จึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาสังคม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 3) อีกทั้งมีการกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาใน 2 ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง การบริหารสถานศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสถานศึกษา เป็นหลักการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และด้านที่สองคือการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกระดับ ภารกิจที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ คือการจัดทำกรอบทิศทางพัฒนาการศึกษาให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดยึดเป็นหลักในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของกรอบทิศทางพัฒนาการศึกษา คือ “พัฒนาการศึกษาให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสมานฉันท์ ดำรงชีวิตอย่างสันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นพลโลกที่มีคุณภาพมีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความรู้ความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาสากล และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และแบบกลุ่มจนติดตัวตลอดชีวิต มีจิตสาธารณะ รักการทำงาน มีความอยู่ดีมีสุข สามารถพึ่งตนเอง มีทักษะการประกอบอาชีพ รู้จักรักษา และพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา มีศักยภาพทั้งการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ โดยคำนึงถึงการดูแลรักษาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 54) ด้านการพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในการกิจจึงได้จัดทำกรอบทิศทางพัฒนาให้หน่วยงาน และสถานศึกษา ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยระยะที่ 1 พ.ศ. 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง ระยะที่ 2 พ.ศ. 2551-2552 พัฒนาขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดเป็น 800 แห่ง ระยะที่ 3 พ.ศ. 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทในแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ และแนวทางการขับเคลื่อน 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. การพัฒนาบุคลากร 3. การขยายผล และพัฒนาเครือข่าย 4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ 5. การพัฒนากระบวนการติดตาม และประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 36) เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักการใช้ชีวิต ที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการแบ่งปัน และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม (คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรม และการพัฒนา, 2541: 36)

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรเริ่มจากภายในสถานศึกษาสถานศึกษา เช่น งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ งานธุรการ งานสถานที่ ด้านการบริหารบุคคลควรยึดหลักการ กระจายงานอย่างเป็นเหตุเป็นผล มอบหมายงานให้ตรงกับความถนัดความชอบของบุคคล (Put the Right Man to the Right Job) ทำอย่างไรที่จะจัดปัญหาผู้ได้บังคับบัญชามีปัญหาทำกัน ทำด้วยความไม่ประมาท เสริมสร้างให้มีความอย่างสามัคคีปรองดอง ต้องใช้หลักธรรมาภิบาล ความยุติธรรม ความเป็นเหตุเป็นผล ความเด็ดขาด ความชัดเจน ความอดทน ความเพียรที่จะร่วมกันทำงานจนบรรลุเป้าหมาย กระตุ้นให้เกิดขวัญกำลังใจ ในด้านของผู้บริหารหรือครูอาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในส่วนการประกาศนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่สถานศึกษา ต้องสร้างกิจกรรมขึ้นมา ในความจริงไม่ใช่แต่เป็นการนำหลักการ กรอบแนวคิด และแนวทางการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานให้เกิดความสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจให้ถูกต้องชัดเจนว่าพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงวางรากฐานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหรือวิถีชีวิตพอเพียงอย่างไร โดยมีหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีหมายความว่าอะไร ส่งผลต่อการคิด พูด ทำ อย่างพอประมาณ อย่างเป็น

เหตุเป็นผล และต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยใช้คุณธรรมกำกับความรู้ในการสร้างความพอเพียง ยกตัวอย่าง การบริหารสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น ถ้าต้องการปรับบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้งบประมาณไม่บานปลายจากที่เคยประชุม วางแผนเตรียมการและลงมือดำเนินการก็ลองนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทาง เริ่มตั้งแต่ความคิดวางแผนว่าจะจัดงานอย่างไรให้ประหยัดแล้วเกิดประโยชน์และมีความสุขด้วย คิดถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรทุกอย่างที่นำมาใช้ ใช้งานนี้แล้วใช้ประโยชน์อะไรได้อีก เป็นต้น (ปริญานุษ พิบูลสรารุท, 2549: คำนำ)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เพราะเป็นผู้รับนโยบาย รับผิดชอบในการดำเนินงาน และการบริหารให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องบริหารงานด้วยกระบวนการต่างๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง ร่วมแรงร่วมใจจากครูทุกคน ต้องมองเห็นปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้น ต้องเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไขปรับปรุงให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษา (ภิญโญ สาร, 2549: 363) ซึ่งสำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 32) ได้กล่าวถึงมาตรฐานด้านผู้บริหาร ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาไว้อยู่ 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 13 และมาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเอง ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐาน ซึ่งผลการปฏิรูปดังกล่าวนี้เป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ความล้มเหลวจากการจัดการศึกษาเดิมที่ไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่มีศักยภาพอย่างพอเพียง รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีที่แผ่กระจายไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ไปสู่สังคมสากลที่ต้องใช้วิธีการทางปัญญาดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และทฤษฎีในการบริหารจัดการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาบูรณาการกับการบริหารจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการที่รับนโยบายมาปฏิบัติให้ปรากฏเป็นรูปธรรม และยังเป็นหน่วยงานที่ดูแลบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ได้ตระหนักถึงคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้นำไปใช้ในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการ ซึ่งจะมีผลต่อการบ่มเพาะนักเรียนให้มีจิตสำนึกของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับบริบทของสังคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 จึงดำเนินตามแนวนโยบายกระทรวงศึกษาธิการโดยส่งเสริมให้แต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนในส่วนของสถานศึกษานั้นๆ

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา เป็นการตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แต่งงานวิจัยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านมา พบว่ามีเงื่อนไขปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากงานวิจัยของ ศรีพร แก้วโขง (2554: 66) พบว่า ประสพการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดที่มีหลายขนาดและแต่ละโรงเรียนผ่านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระยะเวลาที่แตกต่างกันจากปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละโรงเรียน

ประกอบกับที่ผ่านมายังไม่มีงานวิจัยใดสะท้อนผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 อย่างชัดเจน

ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และตำแหน่งหน้าที่ครู

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและตำแหน่งหน้าที่ครูแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ด้านเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาในขอบข่ายงาน 4 ด้านคือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป จำแนกตามปัจจัยด้านขนาดของโรงเรียนและตำแหน่งหน้าที่ครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 รวมประชากร 1,495 คน ในจำนวน 104 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 60 โรงเรียน ครู 397 คน โรงเรียนขนาดกลาง 32 โรงเรียน ครู 548 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 12 โรงเรียน ครู 550 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 โดยกำหนดตามตาราง Krejcie; & Morgan (1970: 608; อ้างถึงใน กนกรดา ผงสูงเนิน, 2549: 6) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก เพื่อหาโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 113 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 112 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 81 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ จำแนกเป็น

1.1 ขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 300 คน ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 301-1,000 คน ขนาดใหญ่ 1,001 – 2,000 คน ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

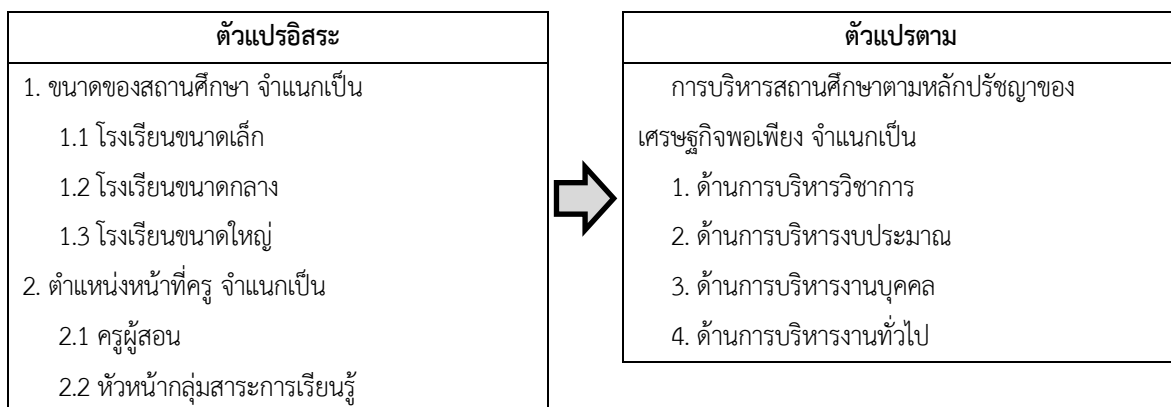
1.2 ตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ประกอบด้วย ครูผู้สอน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ทั้ง 4 ด้านคือ

- 2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร ข้อมูล แนวคิดและงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจำแนกตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาเป็น 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น สุขเหลือ (2547: 52) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) ไว้ว่าบทบาทของผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในขอบข่ายงาน 4 ด้านด้วยวิธีการที่เป็นระบบและมีขั้นตอนสอดคล้องสัมพันธ์กัน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยละนำเสนอตามลำดับดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ ขนาดโรงเรียน และตำแหน่งหน้าที่ครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) คือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างคำถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านภาษา เนื้อหา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC (Item – Objective Congruence Index) คำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item – Objective Congruence Index) พิจารณาข้อที่ค่าระหว่าง 0.06 – 1.00

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีพร้อมแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กับครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน จำนวน 306 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและโดยรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยเป็นระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	ระดับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	ระดับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	ระดับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	ระดับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	ระดับการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครูใช้การวิเคราะห์แบบ t-test และขนาดของโรงเรียนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือ IOC (Item – Objective Congruence Index)

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครูโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Independent)

ผลของการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนและปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่

2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 2 โดยรวม 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารวิชาการ 2) ด้านบริหารงบประมาณ 3) ด้านบริหารบุคคล และ 4) ด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ด้านบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.2 ด้านบริหารงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.3 ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ยกเว้นในข้อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และข้อกำหนดบทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน และข้อประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่าง บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุก ข้อ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครูที่ได้รับมอบหมายต่างกันมีความเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการและด้านการ บริหารงานบุคคล แตกต่างกัน ส่วนด้านบริหารงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอ การวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรกในการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิต เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ขยัน อดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึก ที่ดีต่อตนเองและสังคม ส่วนค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น ซึ่งผลที่เป็นเช่นนั้นเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย และส่งเสริม สนับสนุนการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์และการผลิตสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้มีการนำแนวคิดในด้านการจัดการเรียนรู้สู่การ ปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมโดยมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้โรง การตามแนวพระราชดำริขึ้นโดยการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้ากับหลักสูตรและเน้นให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นวนิถีการดำเนินชีวิตจริงของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิวา สันติผลธรรม (2552: 84) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารควรมีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปถ่ายทอดให้แก่ครูผู้สอน รวมทั้งนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมชาย เทพแสง (2547: 13-14) กล่าวว่า การจัดสภาพการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูปรับปรุงยุทธศาสตร์การสอน ปฏิรูปการสอน โดยมุ่งสู่โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ และที่สำคัญส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง ซึ่งทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เพราะข้อมูลในอินเทอร์เน็ต “ถือว่าเป็นตำราที่ใหญ่ที่สุดในโลก”

1.2 ด้านบริหารงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรกในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ อาจเป็นเพราะในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่การปฏิบัติต่อองค์กรหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาต้องบริหารผ่านแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งประกอบไปด้วย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ซึ่งต้องสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาพร้อมทั้งมีกลยุทธ์ในการดำเนินการ และมีเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ระบุไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารงบประมาณในยุคปัจจุบันต้องรอบคอบ ระมัดระวัง ยึดความพอประมาณ ความประหยัดคุ้มค่า ตามมาตรการประหยัดงบประมาณของรัฐ (ปรีชา ศรีลิขาว, 2551: 104) ดังนั้นการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในยุคปัจจุบันต้องใช้หลักเหตุผลในการบริหารงบประมาณเพื่อลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ มีการตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ ที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และทางโรงเรียนแสวงหาการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนสนับสนุนต่างๆ นั้นมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมของโครงการ จึงต้องบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ และจะต้องมีการใช้จ่ายตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการกำหนดผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการด้านการบริหารงบประมาณ จึงมีความสำคัญและต้องพิจารณาคัดเลือกให้เหมาะสม จึงจะได้บุคคลที่ดี มีความรับผิดชอบ จึงทำให้การกำหนดผู้รับผิดชอบการบริหารงบประมาณเป็นเรื่องสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการเงิน ด้านความมั่นใจทางการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการบริหารจัดการความปลอดภัย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงด้านการเงิน ควรใช้วิธีการบริหารความเสี่ยงโดยการควบคุมและหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยง

1.3 ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรกและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม คือผู้บริหารให้คำแนะนำ ปรึกษา เสนอแนะแนวทางและเป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในโรงเรียน โดยเน้นให้บุคลากรในโรงเรียนมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไมโลภ ไม่พุ่มพวยและมีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่างๆ อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์ชนิด ต๊ะนัย (2551: 115) ได้ทำวิจัยเรื่องการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโรงเรียนบ้านเทิดไทย อำเภอมแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรมีการปลูกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้

เกิดกับนักเรียนให้มาก คณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรได้รับการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย รวมทั้งให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย ซึ่งผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนสู่ชุมชน สามารถทำได้เพียงผ่านสื่อสิ่งพิมพ์พวกแผ่นพับ จดหมายประชาสัมพันธ์เท่านั้น และบุคลากรในโรงเรียนก็มีความสัมพันธ์ที่ติดกับชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติรี โปธิกุล (2552: 104) เรื่องสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา พบว่าผู้บริหารที่ดีต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ผู้เรียน ครู บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้บริหารควรเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา รวมถึงประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยมีเป้าหมายเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน

1.4 ด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรกในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีการปรับภูมิทัศน์ให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญเรื่องการสร้างบรรยากาศของอาคารสถานที่ ปรับแต่งภูมิทัศน์ในบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นน่ามอง เข้าทำนองว่าการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรรู้จักคำว่าพอประมาณ เน้นความประหยัด มีเหตุผลในการบริหาร เน้นความรอบคอบไม่เดือดร้อนในอนาคตสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย ทิพย์อุทัย (2554:88) เรื่องการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในขั้นเสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา สามารถแยกออกเป็นประเด็นใหญ่ คือ เสริมสร้างบรรยากาศในทางวัตถุ เช่น อาคารสถานที่ และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเสริมสร้างบรรยากาศดังกล่าวเป็นสิ่งที่ปรากฏเห็นเด่นชัดเป็นรูปธรรม ส่วนค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีคู่มือการบริหารงานทั่วไปที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้หลักธรรมาภิบาลควบคู่ไปกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548: 89) วิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งนี้เป็นเพราะว่าธรรมชาติของคนโดยทั่วไปจะตั้งเป้าหมายสู่ความสำเร็จ โดยบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เรียงลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่าและหลักความโปร่งใส ดังนั้นจากหลักการนี้ควบคู่กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและตำแหน่งหน้าที่ครู ที่ต่างกัน ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอาจเป็นเพราะความแตกต่างตามขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารด้วยมีปัจจัยที่เพียบพร้อมมากกว่าในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อนวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กิจกรรมทางวิชาการ นโยบายเป้าหมายของแต่ละโรงเรียนมีความต่างกันตามสภาพและขนาดของโรงเรียน ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวางดังนั้นงานวิชาการมีความสำคัญมาเป็นอันดับที่ 1 ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสาน พิทักษ์โกศล (2552: 111) ทำวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครเขต 1 พบว่าด้านบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรนภา เสมอพิทักษ์ (2551: 202) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอน ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอาจเป็นเพราะขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารด้านการบริหารงานบุคคลได้ด้วยจำนวนบุคลากรที่ต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารจึงแตกต่างกันไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี โพธิกุล (2552: 105) เรื่องสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในการบริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กด้วยปัจจัยที่เหมาะสมต่างๆ และพบอีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่สอนและงานธุรการ เมื่อไม่สามารถสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้ ทำให้บางครั้งผู้บริหารต้องจัดบุคลากรที่อาจไม่เชี่ยวชาญไปทำหน้าที่แทน เพราะจำนวนคนมีจำกัด

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอาจเป็นเพราะงานการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2546: 89) ได้กล่าวถึงหลักการ และแนวคิดไว้ว่า การบริหารทั่วไป ควรยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหาร และจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่การศึกษากำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ หลักการบริหารงานเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง มุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมเทคโนโลยี มาใช้อย่างเหมาะสม สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้การบริหารงานทั่วไปไม่มีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน ส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณ ไม่แตกต่างกันนี้อาจเป็นเพราะขนาดของโรงเรียนเป็นตัวบ่งชี้ในการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางแล้ว มีการกำหนดการนำไปใช้อย่างเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปัจจัยด้านขนาดโรงเรียนไม่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านงบประมาณ

3. ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรทุกคนต้องรับรู้ถึงภารกิจในการดำเนินงานทุกด้าน เช่น การบริหารงานบุคคล คือการพิจารณากำหนด แต่งตั้ง จัดทำบุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษา กำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนทุกคน ได้เรียนรู้ทฤษฎีหลักคิด หลักวิชาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเกิดการพัฒนาคความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยมีการดำเนินงานหลัก 4 ด้าน คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจ การนำสู่การปฏิบัติ การประสานความร่วมมือ และเชื่อมโยงเครือข่าย การติดตามประเมินผล การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานบุคคลเป็นการวางแผนกรอบ อัตรากำลัง การกำหนด แต่งตั้ง บุคลากรในการดำเนินงานนั้น ต้องคำนึงถึงศักยภาพความเหมาะสมของผู้สอนและนักเรียน และท้องถิ่น ในการดำเนินการสอน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการจัดกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีคุณลักษณะความพอเพียง โดยเน้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่างๆ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องอันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสของ โลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับ สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข (2551: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า บุคลากรทางการศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษา โดยครูมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความรู้ ในด้านการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นตอน การวิเคราะห์ปัญหาหลักสูตร การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนการจัดการอบรมและการศึกษาหาความรู้ ขั้นตอนการสร้าง หลักการกระบวนการเรียนรู้ และขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตรทดลอง ซึ่งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรส่งเสริมเพิ่มเติมคือ ช่วงชั้นที่ 1 คือ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วงชั้นที่ 2 คือ ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจพอเพียง และการปลูกฝังสวนครัวรั้วกินได้ ช่วงชั้นที่ 3 คือ การรู้รักสามัคคี และการอยู่ดีกินดี และช่วงชั้นที่ 4 คือ จิตสำนึกสาธารณะ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาท สำคัญอย่างสูงต่อการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ใน ส่วนการวางแผนและการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษากาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แสดงว่าจำนวนของบุคลากรและนักเรียนส่งผลต่อขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญ สนับสนุนผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อสามารถบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาทุกคนเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีความพร้อมหรือเป็นแกนนำเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ได้พัฒนาตนเองขึ้นเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ควรมีการวิจัยเรื่องปัญหาและขอบเขตของการบริหารสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

2. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

บรรณานุกรม

- ประจวบ แจ้โพธิ์. (2557). *ความคิดเห็นของครูต่อบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 26. บุรีรัมย์: คณะครู ศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ผ่องอำไพ สระเพชร. (2560). *การบริหารการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ*. สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มัลลิกา วิชชุกรองครัด. (2553). *การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลำเทียน เผ่าอาจ. (2559). *การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอเมืองตราด สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2550). *การทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุนันทา เลหาหนันท์. (26544). *การพัฒนาองค์การ*. กรุงเทพฯ: ดี ดี บุ๊คส์ไตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2562*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2563. จาก www.npy26.go.th
- อริศชรา อุ่มสิน. (2560). *การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

อักษร ใจอ่อน. (2562). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในการบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำนครราชสีมา เขต 26**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

อัยนา เพ็ชรทองคำ. (2545). **ศึกษาสภาพและปัญหาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.